

Safe and Sound in Lapland – Matkailutoimialan kasvun tuoma lisäresursoinnin tarve Lapin hyvinvointialueelle

Taloushaasteissa oleva Suomi tarvitsee kipeästi kasvualojen mukanaan tuomaa työllisyyden ja yritysten liikevaihdon kasvua. Matkailun kasvun odotetaan jatkuvan tulevina vuosina 10 % vuositasolla ja seuraavan 10 vuoden aikana vierailijoiden määrä Lapissa kasvaa nykyisestä 2 miljoonasta 5 miljoonaan matkailijaan. Nykytasolla matkailun yöpymisvuorokausien määrä Lapissa on noin 5,2 miljoonaa.

Matkailutoimialan kasvu haastaa Lapin lakisääteiset julkiset palvelut, jotka ovat mitoitettu Lapissa pysyvästi asuvien 176 200 asukkaan tarpeisiin. Toimialan hyväksyttävyyttä edellyttää, että kasvavista vierailijamääristä huolimatta asukkaille tarkoitetut pelastustoimen, ensihoidon ja terveystoimen palvelut ovat saatavissa ja saavutettavissa. Samanaikaisesti matkailu on kasvattanut Lapin hyvinvointialueella maantie-, lento- ja junaliikennöintiä vaikuttaen merkittävästi ensihoidon tehtävämääriin ja kasvattaen monipotilas- ja suuronnettomuusriskiä.

Matkailu korottaa riskejä ja riskiluokkia siten, että jokaisessa tunturikeskuksessa on tarpeen olla paloasema, henkilöstö ja kalusto. Resurssivajeesta johtuen päällekkäistilanteessa hoitavat yksiköt hälytetään usein 80 kilometrin päästä, mikä lisää toimintaviivettä ja vahinkoja sekä aikaansaa pelastustoimen asetusperusteiden toimintavalmiusaikojen ylittymisen.

Matkailuelinkeinon kasvu tarvitsee vakaan ja turvallisen toimintaympäristön. Pelastustoimen, ensihoidon ja terveydenhuollon palveluiden tulee olla resursoitu sesonkiluontoisen (8 kk) dynaamisen väestönkasvun tarpeisiin sekä luomaan edellytykset tarvittaville ja saavutettaville viranomaispalveluille ja riittävälle varautumiselle. Matkailutoimiala ei kestä turvallisuuspuutteista johtuvia mainehaittoja tai paikallisten asukkaiden negatiivista suhtautumista toimialan kasvusta johtuviin palvelu- ja turvallisuusvajeisiin. Myös Lapissa järjestettävät Naton valmiusharjoitukset sitovat samaan aikaan pelastuspalvelun toimintoja, joita ei ole otettu huomioon rahoituksesta päätettäessä. Pelastuspalvelun ja ensihoidon kasvaneita työmääriä aiheuttavat kesäaikaan mm. maastopalot ja talvisin myös lisääntyneet lämpötilan nolлайlytykset, jotka aiheuttavat erityisen liukkaita tieliikennekelejä. Talviliikennöinti on haasteellista pohjoismaisiin olosuhteisiin tottumattomille kuljettajille.

Esitys riittävästä pelastustoimen ja ensihoidon resursoinnista otettavaksi huomioon syksyn 2025 budjettiriihessä:

1. Rahoituksessa tunnistetaan matkailu osana riskierotusta (matkailusta aiheutuneet kustannukset Lapin pelastustoimeen ja ensihoitoon 2 miljoonaa euroa)
2. Lapin maakunnan runkoasemille myös harvaan asutulle alueelle tulee resursoida 1+3 vahvuisen 24/7 valmiudessa oleva henkilöstö, jota tuetaan sopimushenkilöstöllä. Lisäkustannus 1,5 miljoonaa euroa/vuosi.

Reija Viinanen
Pohjois-Lapin alueyhteistyön
kuntayhtymä

Sari Moisanen
Meri-Lapin kehittämiskeskus ry

Veli-Matti Hettula
Tunturi-Lapin kehitys ry

Pia Sorvali
Ranuan kunta

Antti Mulari
Itä-Lapin kuntayhtymä

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Safe and Sound in Lapland – esityksen taustamateriaali

Pelastustoimi:

- Jatkuva valmius runkoasemilla Rovaniemellä, Kemissä ja Torniossa, muualla Lapissa 2-5 vakituista viranhaltijaa ja sopimuspalokunnat. Samanaikaisten tehtävien määrä nousee matkailusesonin (8 kk) aikana.
- Matkailusta johtuvien pelastustoimen tehtävien tilastointi puutteellista, arvio tehtävien määrästä 1 050 – 1 150.
- asemaverkko 41 paloasemaa ja palotallia, näistä 10 ns. runkoasemia kuntakeskuksissa.
- Toimintavalmiusajat eivät täyty 18 riskiruudukossa Lapissa. Etäisyyksistä ja sopimuspalokuntarakenteesta johtuvat toimintaviiveet ja puutteet vaativien tehtävien suorituskyvyn ylläpidossa (mm. savusukellus, vesipelastus), päällekkäistehtävät

Ensihoito:

- Vuonna 2023 Lapin hyvinvointialueella oli 43 093 ensihoitotehtävää. Potilaista Suomessa muualla asuvien osuus oli 6 827 (16 %) ja ulkomaalaisten osuus 552 (1,28 %).
- Sesonkiaikana marraskuusta huhtikuuhun alueiden ensihoitoyksiköiden kuormituksen kasvu 20-30 % (Rovaniemellä tehtävien määrän kasvu jopa 60 %).
- Matkailun aiheuttaman varautumisen ja ensihoitotehtävien vuoksi kaksi ylimääräistä ensihoitoyksikköä päivystää jatkuvasti ja joulukuusta toukokuuhun päivystää kaksi sesonkiyksikköä sekä painopisteyksikköä.
- Ensihoitotehtävien keskimääräinen kesto on n. 2h3s (esim. Levi-LKS-Levi 5-6h)
- Eri muodoissaan lisääntynyt matkailuliikennöinti kasvattaa monipotilas- ja suuronnettomuusriskiä merkittävästi.
- Lapin ensihoitopalvelu on panostanut edellä mainittuihin riskeihin kaluston ja välineistön osalta merkittävästi (erityistilanne yksikkö, SURO peräkärryt, väliaikainen hoito- ja kokoamispaikka sekä lämpimänä pitovälineistö).
- Maastopelastustehtävien osalta ensihoitoyksiköt on varustettu hoito-, tuenta- ja siirtovälineistön lisäksi talvikautena sijoitettuna kelkkailuvarusteet ja laajennettu hypotermiavälineistöä.

Matkailutoimialasta johtuvat lisäresurssitarpeet ja niiden kustannukset:

1. Käytetty henkilötyövuosiarvio:

- a. Matkailun aiheuttama vuosittaisen perusvalmiuden nosto (2 ambulanssia): **18,0 hva**
- b. Kausiyksiköt: **5,0 hva**
- c. Kohdennetut **0,05** hva (hallinto, kenttäjohto, palkanlaskenta)

⇒ **Henkilötyövuosia yhteensä 23,05. Kustannukset 1 429 100/vuodessa.**

2. Käytetyistä tiloista ja välineistä aiheutuneet kulut (välineet huomioitu amb. ja muissa kuluissa):

- a. Vuosittaisen perusvalmiuden noston aiheuttamat kustannukset
 - i. **27 360 €/vuosi** (tilavuokrat)

- b. Kittilän ja Rovaniemen ensihoitoaseman tilasuunnittelussa huomioitu sesonkiyksikön ja henkilöstön tilantarve:

i. Rovaniemi **13 840 €/vuosi** (tilavuokrat)

ii. Kittilä **21 120 €/ vuosi** (tilavuokrat)

⇒ **Tilavuokrat yhteensä: 53 320 €/vuosi**

3. Kohdennetut investoinnit käyttöomaisuuteen:

- a. Vuotuisen perusvalmiuden nosto. Kaksi ensihoitoyksikköä varusteineen **514 000 €**. (sis. amb ja välineistö)
- b. Kausiysiköt: Kaksi ensihoitoyksikköä varusteineen **514 000 €**. (sis. amb ja välineistö)
- c. Painopisteyksikköinä käytetään varayksikköinä olevia ambulansseja.
- d. Monipotilas ja suuronnettomuuksiin varautuminen
- i. Kaksi käytettyä ensihoitoyksikköä muutettu nopeasti käyttöön ottaviksi erityistilanneyksiköksi => ERTI yksikkö (mm. 30 hlö lämmönsuoja, kanto ja tukemisvälineet). Kaksi ERTI yksikköä, **65 000 €** (alustana käytöstä poistettu ambulanssi, kustannuksena korimuutostyöt ja välineistö)

⇒ **Investoinnit yhteensä: 1 093 800 €**

4. Muut kululajit:

- a. Neljän ambulanssin vuotuiset ylläpitokustannukset (pö,huolto, vakuutus ym.)
- i. 48 650 €/perusvalmius amb. (perusvalmiuden nosto) ja 39 800 € (/kausi amb).
Yhteensä 176 900 €/vuosi
- b. Päivystys ja tallitilojen ylläpitokustannukset (sähkö, lvi, siivous ym.)
- i. 11 200€/yksikkö. Yhteensä **44 800 €/vuodessa**
- c. Pitkien hoitolaitossiirtojen aiheuttamat kustannukset **45 000 €/vuosi** (keskim. 15 /vuosi)
- d. Kahden ERTI yksikön ylläpitokustannukset ovat noin **15 000 €/vuodessa**

⇒ **Muut kululajit yhteensä: 281 700 €/vuodessa**

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende